

Sygn. akt III CSKP 35/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 lutego 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Szanciło (przewodniczący)

SSN Jacek Grela

SSN Kamil Zaradkiewicz (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa S. K.

przeciwko M. Spółce Akcyjnej w K.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 24 lutego 2021 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 8 czerwca 2018 r., sygn. akt I ACa (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania
i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 8 czerwca 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) po rozpoznaniu w dniu 8 czerwca 2018 r. sprawy z powództwa S. K. przeciwko M. Spółce Akcyjnej w K. o zapłatę, na skutek apelacji strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w K. z 14 czerwca 2017 r. w pkt I oddalił apelację, zaś w pkt II zasądził od strony pozwanej na rzecz Powoda kwotę 4.050 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Pozwem z 15 grudnia 2016 r. S. K. wniósł o zasądzenie od M. S.A. w K. kwoty 80.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie oraz kosztów postępowania.

Powód wskazał, że rada nadzorcza Pozwanej podjęła uchwałę, mocą której 6 marca 2013 r. odwołała wszystkich członków zarządu oraz na podstawie art. 383 § 1 k.s.h. delegowała Powoda jako członka tejże do wykonywania czynności członka zarządu na okres trzech miesięcy. Dnia 29 marca 2013 r. rada nadzorcza Pozwanej podjęła kolejną uchwałę, mocą której powołała Powoda do zarządu, powierzając mu jednocześnie pełnienie funkcji prezesa zarządu.

Powołanie nastąpiło z chwilą wygaśnięcia mandatu Powoda jako członka rady nadzorczej w związku z wygaśnięciem kadencji rady nadzorczej, tj. z dniem odbycia walnego zgromadzenia Spółki, na którym doszło do zatwierdzenia sprawozdania finansowego za 2012 r., tj. z dniem 29 marca 2013 r. Na tym samym posiedzeniu rada nadzorcza podjęła uchwałę w sprawie ustalenia dla Powoda wynagrodzenia z tytułu sprawowania funkcji prezesa zarządu na podstawie powołania w kwocie 20.000 zł brutto miesięcznie. W dniu 24 czerwca 2013 r. podjęła uchwałę w sprawie zawarcia z nim umowy o odprawę, która to umowa została zawarta 27 czerwca 2013 r.

Powód ponadto wskazał, że 9 maja 2016 r. został ustnie poinformowany przez przewodniczącego rady nadzorczej o powołaniu 7 maja 2016 r. nowego zarządu Pozwanej. Wskazał, że nie otrzymał w tym zakresie informacji od spółki, w związku z czym zwrócił się do rady nadzorczej o umożliwienie mu zapoznania się z uchwałą o odwołaniu go z zarządu Pozwanej w celu ustalenia daty wygaśnięcia mandatu oraz poznania motywów leżących u podstaw podjęcia tej

decyzji. Powód otrzymał odpowiedź pocztą elektroniczną, iż nie został odwołany z zarządu, ale o rzekomym wygaśnięciu kadencji zarządu oraz wygaśnięciu jego mandatu w zarządzie spółki z dniem 16 marca 2016 r., tj. z dniem odbycia walnego zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy trwania wspólnej kadencji zarządu.

Ponadto Powód podniósł, że 6 czerwca 2016 r. otrzymał w siedzibie spółki wypowiedzenie umowy o pracę z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia, który upłynął 30 września 2016 r. W związku z tym 26 września 2016 r. złożył rezygnację ze składu zarządu Spółki oraz wezwał Pozwaną do wypłaty zaległego wynagrodzenia z tytułu powołania do zarządu i pełnienia funkcji prezesa za okres od 8 maja 2016 r. do 30 września 2016 r. w łącznej kwocie 95.483,87 zł wraz z należnymi odsetkami ustawowymi za opóźnienie w terminie 7 dni od dnia rezygnacji oraz do wypłaty należnej odprawy w kwocie 540.000 zł w terminie 7 dni od dnia rezygnacji.

Powód wskazał, że statut Pozwanej w § 5 ust. 4, zgodnie z art. 369 § 3 k.s.h., wprowadził model kadencji wspólnej zarządu Spółki, przyjmując jej regulację w brzmieniu ustawowym. Okres kadencji został ustalony na 5 lat. W ocenie Powoda z dniem powołania go do zarządu rozpoczęła bieg nowa wspólna pięcioletnia kadencja zarządu, zaś jego mandat wygasł z dniem rezygnacji z zarządu, tj. 30 września 2016 r. W związku z tym Powód wystąpił z roszczeniem o zapłatę należnego mu wynagrodzenia za okres od 8 maja do 30 września 2016 r. Podniósł, że jego wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji prezesa zarządu za okres od 8 maja do 30 września 2016 r. wynosi 96.483,87 zł, zaś pozwem dochodzi części tej kwoty, tj. 35.483,87 zł (wynagrodzenie za maj oraz czerwiec 2016 r.), zastrzegając prawo dochodzenia pozostałej części w odrębnym postępowaniu. Za datę, od której powód liczy odsetki od powyższej kwoty wskazał pierwszy dzień następnego miesiąca, za który przysługiwało mu wynagrodzenie. Ponadto na kwotę dochodzoną pozwem, jego zdaniem, składa się część przysługującej mu od Pozwanej odprawy zgodnie z § 1 ust. 2 lit. umowy o odprawę z 27 czerwca 2013 r., tj. wobec jego rezygnacji ze składu zarządu Spółki z powodu wypowiedzenia przez nią umowy o pracę. Z umowy o odprawę wynika, że Powód powinien otrzymać z tego tytułu kwotę 540.000 zł.

Dochodzi części tej kwoty, tj. 44.516,14 zł, zastrzegając możliwość dalszego jej dochodzenia.

Strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od Powoda na jej rzecz zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych.

Pozwana zaprzeczyła, aby mandat Powoda w zarządzie wygasł na skutek rezygnacji, lecz na skutek zatwierdzenia sprawozdania finansowego za ostatni pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członka zarządu w ramach wspólnej kadencji zarządu. Pozwana wskazała, że poprzedni zarząd został powołany uchwałami rady nadzorczej spółki z 16 marca 2011 r. na pięcioletnią wspólną kadencję ze wskazaniem końca ostatniego pełnego roku obrotowego kadencji (zgodnie ze statutem spółki był to 30 września 2015 r.). Powód został powołany do zarządu w czasie trwania wspólnej kadencji zarządu rozpoczętej 16 marca 2011 r., zaś 16 marca 2016 r. odbyło się zwyczajne walne zgromadzenie akcjonariuszy, które zatwierdziło sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy wspólnej kadencji zarządu Spółki. Po dniu 16 marca 2016 r., a więc po wygaśnięciu mandatu, Powód pełnił nadal czynności członka zarządu z powodu braku rady nadzorczej, której powołanie na zwyczajnym walnym zgromadzeniu 16 marca 2016 r. uniemożliwił, gdyż zwołując walne zgromadzenie nie zamieścił w porządku obrad punktu o wyborze członków rady nadzorczej. Ponieważ nowy skład rady nadzorczej został wybrany na nadzwyczajnym walnym zgromadzeniu akcjonariuszy 31 marca 2016 r., rada na pierwszym posiedzeniu 7 maja 2016 r. wybrała nowy zarząd na kolejną pięcioletnią wspólną kadencję.

Pozwana wskazała, iż prawidłowość stanowiska rady nadzorczej potwierdził Sąd Rejonowy w K. (sąd rejestrowy) postanowieniem z 6 czerwca 2016 r. wydanym w sprawie (...), którym wykreślił powoda z działu 2. podrubryki 1. zarządu Spółki na podstawie uchwały rady nadzorczej z 7 maja 2016 r., a nie na podstawie oświadczenia powoda z 29 września 2016 r. o rezygnacji z mandatu prezesa zarządu. Powód nie zgłosił udziału w postępowaniu rejestrowym i nie kwestionował prawidłowości postanowienia sądu rejestrowego, ani nie odwołał się od wypowiedzenia umowy o pracę na stanowisku dyrektora generalnego dokonanego pismem z 6 czerwca 2016 r. z przyczyny m.in. wygaśnięcia mandatu członka zarządu w związku z upływem kadencji. Strona

pozwana wskazała ponadto, że nie zawarła z Powodem umowy o odprawę z tytułu rozwiązania stosunku pracy, ale wyłącznie z tytułu konkretnego sposobu wygaśnięcia mandatu w zarządzie (odwołanie, wymuszona rezygnacja), nie zaś z mocy prawa wobec upływu kadencji. Treść umowy o odprawę z 6 czerwca 2013 r. wskazuje, że prawo do odprawy Powód miał nabyć wyłącznie w razie bezpodstawnego odwołania go z zarządu przed upływem kadencji lub rezygnacji w wyniku naruszenia przez spółkę jego uprawnień pracowniczych, zaś wygaśnięcie mandatu Powoda w zarządzie z mocy prawa w związku z upływem kadencji, zgodnie z założeniami, miało stanowić honorowe rozwiązanie łączącego go ze spółką stosunku korporacyjnego bez prawa do odprawy. Pozwana podniosła, iż kadencja zarządu jest stała i wynosi pięć lat. Nie podlega skróceniu, choćby w czasie jej trwania doszło do wymiany wszystkich członków zarządu.

Wyrokiem z 14 czerwca 2017 r. Sąd Okręgowy w K.: w pkt. I zasądził od Pozwanej na rzecz Powoda kwotę 80.000 zł z odsetkami za opóźnienie od 8 października 2016 r.; w pkt. II zasądził od Pozwanej na rzecz Powoda kwotę 9.417 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd *a quo* wskazał, że strona pozwana działa w branży edukacyjnej i zajmuje się wydawaniem podręczników szkolnych i innych materiałów metodycznych. Organami Spółki są zarząd, rada nadzorcza i walne zgromadzenie (§ 4 statutu). Reprezentacją i prowadzeniem spraw Spółki zajmuje się zarząd, który składa się od jednej do pięciu osób powoływanych przez radę nadzorczą na wspólną pięcioletnią kadencję (§ 5 ust. 1-4 statutu). Wygaśnięcie mandatu członka zarządu reguluje § 5 ust. 4 statutu Spółki, zgodnie z którym mandat członka zarządu powołanego przed upływem danej kadencji zarządu wygasa równocześnie z wygaśnięciem mandatów pozostałych członków. Mandat wygasa najpóźniej z dniem odbycia walnego zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członka zarządu, a także wskutek śmierci, rezygnacji albo odwołania ze składu zarządu.

Powód rozpoczął pracę w pozwanej Spółce w 2011 r. jako menadżer ds. projektów strategicznych, pozostając zatrudniony do 14 września 2013 r.

Wówczas zarząd Spółki składał się z trzech członków powołanych przez radę nadzorczą 16 marca 2011 r. na pięcioletnią kadencję, tj. na lata 2011-2015, w której ostatni pełny rok obrotowy przypadał 1 października 2014 r. do 30 września 2015 r.

Mocą uchwały nr (...) z 6 listopada 2012 r. nadzwyczajne walne zgromadzenie akcjonariuszy powołało Powoda na członka rady nadzorczej Spółki.

W dniu 6 marca 2013 r. Pozwana zawarła z Powodem porozumienie, na podstawie którego został on zatrudniony na stanowisku dyrektora generalnego, zaś umowę przekształcono na zawartą na czas nieokreślony oraz wymiar pracy na cały etat.

Uchwałą nr (...) rady nadzorczej z 6 marca 2013 r. odwołano z zarządu dotychczasowych członków oraz ustalono, że liczba członków wynosić będzie jeden (§ 1 uchwały). Na podstawie art. 383 § 1 k.s.h. rada nadzorcza delegowała Powoda (wiceprzewodniczącego rady nadzorczej) do wykonywania czynności członka zarządu na okres trzech miesięcy (§ 2 uchwały). Na posiedzeniu w dniu 29 marca 2013 r. rada nadzorcza podjęła uchwałę nr (...) o powołaniu Powoda do składu zarządu (z chwilą wygaśnięcia jego mandatu członka rady nadzorczej) na stanowisko prezesa zarządu, zaś uchwałą nr (...) ustaliła miesięczne wynagrodzenie powoda w wysokości 20.000 zł brutto. W dniu 24 czerwca 2013 r. rada nadzorcza Pozwanej podjęła uchwałę nr (...) w sprawie zawarcia z Powodem umowy o odprawę, co z kolei nastąpiło 27 czerwca 2013 r. Zgodnie z umową, Powodowi przysługiwała od Spółki odprawa w razie odwołania go ze składu zarządu oraz jego rezygnacji z przyczyny: wypowiedzenia przez prezesa zarządu umowy o pracę z ważnych powodów dotyczących Spółki (ważne powody zachodzą wtedy, gdy Spółka istotnie narusza prawa pracownika); rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia przez Spółkę niezgodnie z prawem; rozwiązania umowy o pracę przez prezesa zarządu z powodu naruszenia przez Spółkę podstawowych obowiązków wobec pracownika; wypowiedzenia umowy o pracę przez Spółkę, chyba że wypowiedzenie nastąpiło z powodu, który mógłby stanowić przyczynę rozwiązania przez Spółkę umowy o pracę bez wypowiedzenia (§ 1 ust 1 i ust. 2

lit. a-d). Odprawa nie przysługiwała, gdy odwołanie nastąpiło z przyczyny, która uzasadnia rozwiązanie umowy o pracę z prezesem zarządu na stanowisku dyrektora generalnego przez Spółkę bez wypowiedzenia lub nastąpiło w związku z wygaśnięciem stosunku pracy wynikającego z umowy o pracę, lub w związku z wypowiedzeniem lub rozwiązaniem umowy o pracę przez prezesa zarządu (§ 1 ust. 1 lit. a-c). W przypadku zaistnienia zdarzeń uprawniających Powoda do odprawy, miała mu zostać ona wypłacona bez odrębnego wezwania do zapłaty w terminie siedmiu dni od dnia odwołania ze składu albo rezygnacji ze składu zarządu (§ 2 ust. 1). Wysokość odprawy została uzależniona od chwili zaistnienia zdarzenia i wynosiła 135.000 zł w razie zaistnienia zdarzenia do 31 sierpnia 2013 r., 270.000 zł w razie zaistnienia zdarzenia od 1 września 2013 r. do 28 lutego 2014 r., lub 540.000 zł w razie zaistnienia zdarzenia po 28 lutego 2014 r. (§ 3). W 2014 r. rada nadzorcza Pozwanej uchwałą nr 81/2014 określiła liczbę członków zarządu na dwie osoby i powołała drugą osobę do składu zarządu na stanowisko członka zarządu.

W dniu 16 marca 2016 r. odbyło się walne zgromadzenie akcjonariuszy Pozwanej, które otworzył Powód jako prezes zarządu. Podjęto ono uchwały dotyczące m.in. zatwierdzenia sprawozdania finansowego Spółki i grupy kapitałowej za poprzedni rok obrotowy oraz udzielenia absolutorium członkom zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej z wykonania obowiązków za poprzedni rok obrotowy. Dnia 31 marca 2016 r. odbyło się kolejne walne zgromadzenie akcjonariuszy, na którym powołano nowych członków rady nadzorczej oraz ustalono wysokość ich wynagrodzenia.

Nowo powołana rada nadzorcza 7 maja 2016 r. podjęła uchwałę nr 1/05/2016 o następującej treści: „Rada Nadzorcza działając na podstawie art. 368 § 4 k.s.h, w zw. z § 5 ust. 3 statutu spółki, w związku z upływem czasu trwania 5 letniej wspólnej kadencji członków zarządu M. S.A. w K. określonej w § 5 ust. 4 statutu spółki i wygaśnięciem mandatów prezesa zarządu S. K. i członka zarządu P.K. w dniu 16 marca 2016 r., w którym odbyło się zwyczajne walne zgromadzenie akcjonariuszy spółki zatwierdzające sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członków zarządu: ustala dwuosobowy skład zarządu M. S.A. w K. na kolejną 5-letnią wspólną kadencję, tj.

na lata 2016-2020, w której ostatni pełny rok obrotowy przypada na okres od 1 października 2019 roku do 30 września 2020 roku; powołuje w skład zarządu na kolejną wspólną kadencję następujące osoby: Pana G. K., jako prezesa zarządu Pana P. T., jako członka zarządu”.

Powód oraz drugi członek zarządu Pozwanej nie byli obecni na posiedzeniu rady nadzorczej, nie wiedzieli też o zamiarze podjęcia uchwały o odwołaniu ich ze sprawowanych funkcji, zaś 9 maja 2016 r. przewodniczący rady nadzorczej oświadczył Powodowi, że 7 maja 2016 r. powołany został nowy zarząd spółki. Powód nie akceptował powyższej oceny i nadal wykonywał obowiązki służbowe wynikające z zatrudnienia na stanowisku dyrektora generalnego. W dniu 10 maja 2016 r. w związku z wygaśnięciem kadencji Powoda jako prezesa zarządu i powołaniem na jego miejsce nowego członka, Pozwana wypłaciła mu częściowe wynagrodzenie w kwocie 3.723,12 zł netto. W marcu i kwietniu 2016 r. otrzymał on pełne wynagrodzenie w wysokości 16.420 zł netto. W dniu 6 czerwca 2016 r. Powodowi została wypowiedziana umowa o pracę zawarta 15 września 2011 r., zmieniona porozumieniem z 6 marca 2013 r., z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia, który upłynął 30 września 2016 r. W czasie wypowiedzenia Powodowi udzielono urlopu wypoczynkowego, po którego wykorzystaniu został zwolniony z obowiązku świadczenia pracy.

Postanowieniem z 6 czerwca 2016 r. Sąd Rejonowy w K. X Wydział Gospodarczy Rejestru Sądowego w sprawie sygn. akt (...) z wniosku Pozwanej wykreślił Powoda z Krajowego Rejestru Sądowego jako prezesa zarządu i drugiego członka zarządu oraz dokonał wpisu nowo wybranych członków tego organu.

W związku z wypowiedzeniem umowy o pracę Powód pismem z 26 września 2016 r. złożył rezygnację ze składu zarządu Pozwanej z dniem 30 września 2016 r. Wniósł nadto o wypłatę na jego rzecz zaległego wynagrodzenia z tytułu powołania do zarządu i pełnienia funkcji prezesa zarządu za okres od 8 maja do 30 września 2016 r. w łącznej kwocie 95.483,87 zł wraz z należnymi odsetkami ustawowymi za opóźnienie w terminie siedmiu dni od dnia rezygnacji oraz wypłatę należnej mu na podstawie umowy o odprawę z 27 czerwca 2013 r.

odprawy w kwocie 540.000 zł, w terminie siedmiu dni od dnia rezygnacji. Oświadczył również, że nie zgadza się z przyczynami wypowiedzenia umowy o pracę podanymi w piśmie z 6 czerwca 2016 r.

Pozwana nie wypłaciła Powodowi żądanych kwot we wskazanym przez niego terminie, powołując się na wyjaśnienie sprawy w poprzedniej korespondencji.

W apelacji od wyroku Sądu Okręgowego Pozwana wniosła o jego zmianę poprzez oddalenie wniesionego w sprawie w powództwa i o zasądzenie na jej rzecz od Powoda kosztów procesu za obie instancje. Zarzuciła orzeczeniu Sądu *a quo* błędną wykładnię art. 369 § 3-5 k.s.h. przez przyjęcie, że wspólna kadencja zarządu ulega skróceniu, mimo braku takiego postanowienia w ustawie i statucie.

Sąd Apelacyjny podzielił w szczególności stanowisko wyrażone przez Sąd Okręgowy, uznając, że wygaśnięcie mandatów wszystkich członków zarządu wiąże się z wcześniejszym zakończeniem wspólnej kadencji, zaś powołanie na wspólną kadencję wyznacza jedynie maksymalne granice czasowe dla pełnienia funkcji przez wszystkich, lecz nie oznacza, że kadencja nie zakończy się wcześniej. Należy zatem przyjąć, że musi istnieć co najmniej jedna członek zarządu, który daną kadencję wspólną mógłby kontynuować. Rzeczywiste obsadzenie zarządu co najmniej jednym członkiem jest konieczne, albowiem wraz z przerwaniem członkostwa w zarządzie w stosunku do wszystkich jego członków, nie może być mowy o dalszym istnieniu zarządu danej kadencji. Wówczas dochodzi do wcześniejszego zakończenia kadencji wspólnej bez wypełnienia całego okresu ustalonego w statucie spółki. Nowi członkowie zarządu, powołani później, rozpoczynają zatem nową, wspólną kadencję. W ocenie Sądu Apelacyjnego, który w tym zakresie podzielił zapatrywanie wyrażone przez Sąd Okręgowy, kadencja Powoda w zarządzie pozwanej Spółki nie wygasła 16 marca 2016 r. wraz z zatwierdzeniem sprawozdania finansowego za ostatni rok obrotowy, lecz dopiero wskutek złożenia przez niego rezygnacji 30 września 2016 r. Skutkuje to uznaniem zasadności żądań powoda o zapłatę zaległego wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji członka zarządu, którego podstawę stanowi uchwała Rady Nadzorczej nr (...), a także odprawy, zgodnie z

umową o odprawę z 27 marca 2013 r. W tym ostatnim wypadku zgodnie ze wspomnianą uchwałą (§ 1 ust. 2 lit d) powodowi przysługuje od strony pozwanej odprawa w przypadku jego rezygnacji ze składu zarządu spółki z przyczyny wypowiedzenia umowy o pracę przez spółkę.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) wywiodła strona pozwana, zaskarżając go w całości i zarzucając naruszenie prawa materialnego, tj. art. 369 § 3 i 4 k.s.h. przez jego błędną wykładnię, art. 65 § 1 k.c. w związku z art. 56 k.c. przez niewłaściwe zastosowanie, a także prawa procesowego, tj. art. 378 § 2 i art. 391 § 1 k.p.c. przez brak rozpoznania zarzutu Pozwanej, że Powodowi nie należy się wynagrodzenie za pełnienie funkcji prezesa zarządu, ponieważ od 8 maja 2016 r. Powód nie pełnił faktycznie tej funkcji, zaś w uzasadnieniu wyroku nie wskazano motywów oddalenia apelacji w tej części. Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i zmianę wyroku Sądu Okręgowego w K. z 14 czerwca 2017 r. przez 1) oddalenie powództwa i zasądzenie od Powoda na rzecz Pozwanej zwrotu kosztów postępowania za obie instancje oraz za postępowanie kasacyjne według norm przepisanych, a także o zasądzenie od Powoda na rzecz Pozwanej zwrotu kwoty 103.301,52 zł zapłaconej Powodowi w wykonaniu zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uchylenia tego wyroku, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną Powód wniósł o jej oddalenie oraz o zasądzenie od Pozwanej na jego rzecz kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa prawnego, według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna okazała się częściowo zasadna.

Zgodnie z art. 369 § 1 k.s.h., okres sprawowania funkcji przez członka zarządu nie może być dłuższy niż pięć lat (kadencja). Ponowne powołania na członka zarządu tej samej osoby są dopuszczalne na kadencje nie dłuższe niż pięć lat każda, zaś powołanie może nastąpić nie wcześniej niż na rok przed upływem bieżącej kadencji członka zarządu. Zgodnie zaś z § 3 tegoż

przepisu, jeżeli statut przewiduje, że członków zarządu powołuje się na okres wspólnej kadencji, mandat członka zarządu, powołanego przed upływem danej kadencji zarządu, wygasa równocześnie z wygaśnięciem mandatów pozostałych członków zarządu, chyba że statut spółki stanowi inaczej. Zgodnie zatem z zasadą ogólną wynikającą z art. 369 § 1 k.s.h., kadencja dotyczy każdego członka zarządu z osobna. Jednak statut spółki może przewidywać powołanie członków zarządu na okres wspólnej kadencji (art. 369 § 3 k.s.h.). Oznacza to, że wspólna kadencja stanowi wyjątek, a wówczas cały zarząd jest powoływany na jeden wspólny dla wszystkich jego członków okres. Wspólna kadencja członków zarządu spółki polega na tym, że jego członkowie są powoływani na określony czas z jednym, wspólnym terminem wygaśnięcia ich kadencji. Model ten zakłada, iż w przypadku powołania nowego w miejsce odwołanego członka zarządu albo obok wcześniej powołanego, kadencja (mandat) pierwszego wygasa równocześnie z wygaśnięciem mandatów pozostałych. W konsekwencji żaden z członków zarządu nie ma własnej, indywidualnej kadencji. W konsekwencji czas powołania członków zarządu w chwili rozpoczęcia wspólnej kadencji wyznacza okres pełnienia funkcji wszystkich członków zarządu, choćby powołanych w późniejszym czasie. Natomiast wygaśnięcie mandatów wszystkich członków zarządu przed upływem okresu, na jaki zostali powołani, skutkuje wygaśnięciem ich wspólnej kadencji. Kodeks spółek handlowych nie zna instytucji zarządu nieobsadzonego. Mandat członka zarządu spółki akcyjnej jest uprawnieniem do sprawowania funkcji piastuna organu osoby prawnej, natomiast kadencja wyznacza okres pełnienia funkcji w zarządzie (wyrok Sądu Najwyższego z 10 listopada 2006 r., sygn. akt I CSK 246/06, OSNC 2007, z. 7-8, poz. 124).

Nie można w związku z tym zgodzić się z tezą Skarżącej, jakoby zarząd jako organ spółki akcyjnej istniał zawsze i miał kadencję, choćby nieobsadzone pozostawały mandaty wszystkich członków zarządu. Nie można odrywać pojęcia kadencji organu spółki od tego, czy pozostaje on obsadzony przez piastuna. Brak tego ostatniego w ogólności (w wypadku organu wieloosobowego w braku wszystkich mandatów) oznacza brak organu spółki. Wniosek ten potwierdza brzmienie art. 42 k.c., który stanowi *inter alia* o okoliczności braku organu osoby

prawnej, jego uzupełnienia lub powołanie, nie zaś o istnieniu organu nieobsadzonego. W wypadku zatem przedterminowego wygaśnięcia mandatów wszystkich członków zarządu o wspólnej kadencji w spółce akcyjnej powołanie nowych skutkuje rozpoczęciem nowej kadencji zarządu w nowym składzie.

W rozpoznawanej sprawie kluczowe znaczenie ma ocena treści i skutków uchwały rady nadzorczej Pozwanej z 7 maja 2016 r. Z obowiązku wynikającego z art. 378 § 1 k.p.c. nie wynika konieczność osobnego omówienia przez sąd w uzasadnieniu orzeczenia każdego argumentu podniesionego w apelacji. Nie zwalnia to jednak sądu odwoławczego od odniesienia się do kluczowych zarzutów, które wpływają na ocenę i zakres zasądzonego roszczenia. Sąd II instancji powinien dokonać oceny skutków uchwały z uwzględnieniem okoliczności powołania nowego zarządu Spółki na kolejną wspólną kadencję.

W motywach wyroku Sądu Apelacyjnego nie ustalono podstawy prawnej zasądzenia na rzecz Powoda wynagrodzenia za okres od 8 maja do 30 września 2016 r. Sąd *ad quem* powinien rozpoznać apelację poprzez odniesienie się do zarzutu Pozwanej, iż Sąd pierwszej instancji nie zbadał, czy Powodowi należało się wynagrodzenie za faktyczne (rzeczywiste) pełnienie funkcji członka zarządu. Ustalenia wymaga zatem podstawa prawna wynagrodzenia w okresie od 8 maja do 30 września 2016 r. i w związku z tym, czy Powód wykonywał czynności członka zarządu, pozostając nim mimo uchwały o powołaniu nowego zarządu, czy też nabył prawo do wynagrodzenia w tym czasie na innej podstawie. Ponadto trafnie zarzuca Skarżąca brak ustalenia skutków odwołania dotychczasowych członków zarządu i delegowania do tego organu Powoda w dniu 6 marca 2013 r. Tymczasem w niniejszej sprawie konieczne jest ustalenie, czy delegowanie Powoda do składu zarządu stanowiło zmianę obsady zarządu, którego wspólna kadencja trwa dalej. Rację przyznać należy Skarżącej, która podkreśla, iż dla ustalenia podstawy prawnej wynagrodzenia Powoda konieczne jest dokonanie wykładni uchwały rady nadzorczej Skarżącej z 29 marca 2013 r., która ustalała zasady jego wynagradzania. To z kolei rzutuje na wnioski dotyczące skutków podjęcia w dniu 7 maja 2016 r. uchwały o powołaniu nowego składu zarządu Spółki. Powołanie bowiem nowego składu zarządu powinno bowiem być ocenione jako relewantne dla ustalenia,

czy można w dalszym ciągu zasadnie twierdzić o trwaniu mandatu członków poprzedniego zarządu. Jeżeli zatem uznaje się, że nie doszło do skutecznego wcześniejszego odwołania członków zarządu spółki, a w konsekwencji zakończenia kadencji tego organu, to należy uznać, że najpóźniej wraz z powołaniem nowego zarządu - o ile nastąpiło skutecznie - następuje odwołanie członków dotychczasowego.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

ke